

ชื่อเรื่อง : “การศึกษา ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมพัฒนาให้เป็นแหล่ง
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน”
STUDY OF ARTS, CULTURAL AND FOLK WISDOM
FOR SUSTAINABLE ECOTOURISM. THAILAND.

ผู้วิจัย : พยุงศิลป์ เปศรี
ทรงพล อุซิตกุล
ธวัชชัย ช่างเกวียน
เพ็ญประภา เพชรบูรณ์

ที่ทำงาน : สาขาวิชาออกแบบนิเทศศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

แหล่งเงินทุน : เงินอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณสนับสนุนการวิจัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีงบประมาณ 2552

.....

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา ศิลปะ วัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนา การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยโดยเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Survey Research) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้น ประชากรในการวิจัย คือ ประชากรในองค์การบริหารส่วนตำบลนาหนองทุ่ม อำเภอนาคู จังหวัดขอนแก่น

จากการเก็บข้อมูลทุติยภูมิที่รวบรวม การประชุมแสดงความคิดเห็น การประชุมวิเคราะห์ศักยภาพ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ความเป็นไปได้ของชุมชน การประชุมอบรมชาวบ้านในชุมชน และการสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview) ประชากรองค์การบริหารส่วนตำบลนาหนองทุ่ม อำเภอนาคู จังหวัดขอนแก่น
ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

ในการวิจัย คือ องค์การบริหารส่วนตำบลนาหนองทุ่ม อำเภอนาคู จังหวัดขอนแก่น จำนวน 100 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบ Quota Sampling และ Judgment Sampling คำนึงถึงหลักการเหตุผล และสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการกำหนดสัดส่วน และตามความมุ่งหมาย (Purposive Sampling)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

กลุ่มตัวอย่าง เป็นเพศหญิง 54 คน เพศชาย 46 คน มีอายุระหว่าง 41-50 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่มีสถานะภาพสมรส การศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ส่วนมากประกอบอาชีพทำนา เป็นชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในชุมชนหนองจาน ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลด้านศิลปะ ด้านจิตรกรรมพื้นบ้าน ด้าน

ประติมากรรมพื้นบ้าน ด้านหัตถกรรมพื้นบ้าน สิ่งทอพื้นบ้าน เล่านิทานพื้นบ้าน ปรศนาพื้นบ้าน เครื่องแต่งกายพื้นบ้าน และกวีนิพนธ์พื้นบ้าน ตามลำดับ ข้อมูลด้านวัฒนธรรมได้ให้ความคิดเห็นเรื่อง เล่านิทานพื้นบ้าน ฌญาพื้นบ้าน ดนตรีพื้นบ้าน การพ่อนรำพื้นบ้าน หมอลำพื้นบ้าน หัตถกรรมพื้นบ้าน (เครื่องจักรสาน) สิ่งทอพื้นบ้าน ผ้าฝ้าย ผ้าขาวม้า ฯลฯ และเครื่องแต่งกายพื้นบ้าน ตามลำดับ ข้อมูล ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความคิดเห็น ด้านสาขาการเกษตรกรรม สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน สาขาศิลปกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม ทศนศิลป์ คีตศิลป์ ศิลปะมวยไทย เป็นต้น สาขาการจัดการ องค์กร สาขาภาษาและวรรณกรรม สาขาศาสนาและประเพณี และสาขาการแพทย์แผนไทย ตามลำดับ

2. ผลการส่งเสริม พัฒนา ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นแหล่งเที่ยวท่องอย่างยั่งยืน การจัดการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านต่างๆ แก่ชาวบ้านโดย ได้จัดให้มีการจัดประชุมชาวบ้านเพื่อให้ ชาวบ้านได้แสดงความคิดเห็น ลงมติแสดงความต้องการว่ามีความสนใจต้องการที่จะศึกษาและรับการ อบรมให้ความรู้ด้านใดบ้าง จากนั้นจึงแบ่งขอบเขตข้อมูลออกในแต่ละด้าน ตามที่ชาวบ้านมีความ ต้องการ และทำการอบรมให้ความรู้พร้อมๆกับการฝึกทักษะและปลูกจิตสำนึกให้รู้จักหวงแหน ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นสืบไป ในการฝึกอบรมในโครงการให้ความรู้ด้านต่าง ๆ ในการกำหนด ยุทธศาสตร์ ด้านการจัดการความรู้ชาวบ้านได้แบ่งกลุ่มอาชีพออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

- 1) กลุ่มผลิตเครื่องจักรสาน
- 2) กลุ่มการทำอาหาร
- 3) กลุ่ม Home Stay
- 4) กลุ่มศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 5) กลุ่มพัฒนาของที่ระลึก

3. ผลการทำให้เกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ทำนุบำรุงศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น จากแบบสอบถาม จากการระดมสมอง จากการฝึกอบรมให้ความรู้ และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็น ทางการในด้านการศึกษาศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมพัฒนาทำให้เกิดจิตสำนึกให้ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน ในด้านศิลปะท้องถิ่นชุมชนมีมากที่สุดในด้านจิตรกรรม พื้นบ้าน ประติมากรรมพื้นบ้านและด้านหัตถกรรมพื้นบ้าน อีกทั้งในด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น ก็มีมากทั้ง

เรื่องเล่าพื้นบ้าน ฌญา พื้นบ้าน ดนตรีพื้นบ้าน การพ่อนรำพื้นบ้าน หมอลำพื้นบ้าน หัตถกรรมพื้นบ้าน (เครื่องจักรสาน) สิ่งทอพื้นบ้าน ผ้าฝ้าย ผ้าขาวม้า ฯลฯ และในส่วนของภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้นองค์การ บริหารส่วนตำบลนาหนองทุ่มก็มีมากถึงมากที่สุดทั้งในส่วนองสาขาเกษตรกรรม สาขาอุตสาหกรรม และหัตถกรรม สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน สาขาศิลปกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม ทศนศิลป์ คีตศิลป์ ศิลปะมวยไทย สาขาการ จัดการองค์กร สาขาภาษาและวรรณกรรม สาขาศาสนาและประเพณี เป็นต้น